

Raad van de
Europese Unie

**Brussel, 22 mei 2018
(OR. en)**

9013/18

**JEUN 59
EDUC 161
CULT 60
RELEX 420**

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	7834/18 JEUN 38 EDUC 122 CULT 38 RELEX 309
Betreft:	Conclusies van de Raad over de rol van jongeren bij de opbouw van een veilige, hechte en harmonieuze samenleving in Europa

Voor de delegaties gaan hierbij de conclusies van de Raad over de rol van jongeren bij de opbouw van een veilige, hechte en harmonieuze samenleving in Europa, zoals de Raad die tijdens zijn 3617e zitting op 22 mei 2018 heeft aangenomen.

**Conclusies van de Raad over de rol van jongeren bij de opbouw van een veilige,
hechte en harmonieuze samenleving in Europa**

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

HERINNEREND AAN:

1. de politieke achtergrond van deze problematiek, die in de bijlage bij deze conclusies nader wordt toegelicht.

NEEMT NOTA VAN:

2. de agenda voor jongeren, vrede en veiligheid, als vervat in Resolutie 2250 (2015) van de VN-Veiligheidsraad, waarin wordt onderkend dat jongeren een belangrijke en positieve bijdrage leveren tot de inspanningen ter handhaving en bevordering van vrede en veiligheid, en waarin wordt bevestigd dat jongeren een belangrijke rol kunnen spelen bij het voorkomen en oplossen van conflicten;
3. de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling (Agenda 2030), die door de Verenigde Naties in september 2015 werd aangenomen, en de duurzame-ontwikkelingsdoelen (SDG's), die in essentie een transformerend politiek kader vormen voor de uitbanning van armoede en de verwezenlijking van duurzame ontwikkeling. Zij kennen een evenwicht tussen de economische, de sociale en de milieudimensie, met inbegrip van de cruciale aspecten bestuur en vreedzame, harmonieuze en inclusieve samenlevingen, en geven blijk van de essentiële onderlinge samenhang tussen de daarin vervatte doelen en subdoelen;
4. de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie, die ertoe strekt de maatschappelijke veerkracht te bevorderen door onder meer de werkzaamheden inzake onderwijs, cultuur en jeugdzaken te verdiepen ten behoeve van pluralisme, co-existentie en respect;

5. de Europese consensus inzake ontwikkeling, waarin wordt gesteld dat jongeren instrumenten van ontwikkeling en verandering zijn en als zodanig op essentiële wijze bijdragen aan de Agenda 2030, onder meer door hun innoverend vermogen, en waarin wordt bevestigd dat de EU en haar lidstaten ook zullen streven naar het versterken van de rechten van jongeren en het verder verbeteren van hun positie bij de behandeling van openbare aangelegenheden, onder andere door hen aan te moedigen met name via jongerenorganisaties in lokale economieën, samenlevingen en het besluitvormingsproces te participeren;
6. het Witboek over de toekomst van Europa¹, waarin het belang van "Europese waarden" wordt benadrukt;
7. de regionale Europese overlegvergadering over jongeren, vrede en veiligheid, die op 25, 26 en 27 september 2017 in Brussel (België) plaatsvond en werd georganiseerd door de Europese Dienst voor extern optreden, in samenwerking met het Bevolkingsfonds van de Verenigde Naties, het VN-Bureau voor ondersteuning van vredesopbouw en belangrijke actoren uit het maatschappelijk middenveld.

ONDERKENNEND DAT:

8. het aantal jongeren in de wereld toeneemt: er zijn thans 1,8 miljard kinderen en jongeren (15-24 jaar) in de wereld, en in [2025] zullen er 72 miljoen meer zijn;
9. er momenteel 88,9 miljoen jongeren in de Europese Unie (2016) zijn;²
10. onder meer "participatie" en "jongeren en de wereld" als prioritaire actiegebieden zijn opgenomen in het nieuwe kader voor Europese samenwerking inzake jongerenbeleid (2010-2018);

¹ Document 6952/17.

11. de agenda voor jongeren, vrede en veiligheid², zoals vervat in Resolutie 2250 (2015) van de VN-Veiligheidsraad, op zowel mondiaal als Europees niveau van belang is. Europa is een van de veiligste gebieden ter wereld. Toch komt de idee van Europa als veilig en vreedzaam continent onder druk te staan door structurele kwesties, zoals klimaatverandering, natuurrampen, mensenhandel, beperkte arbeidskansen en marginalisering, die gevolgen hebben voor jongeren in de Europese Unie, en als gevolg van de toenemende dreiging van gewelddadige radicalisering;
12. jongeren essentiële actoren zijn bij het opbouwen van democratie, het vertellen van een verhaal van vrede, het vergroten van de sociale cohesie, en het bevorderen van Europese waarden. Het is belangrijk jongeren en belanghebbenden op het gebied van jeugdzaken als essentiële bondgenoten te erkennen en te betrekken bij het creëren van de weerbaarheid om die kwesties aan te pakken, om vrede te handhaven en geweld te voorkomen, en om te streven naar een inclusieve en vreedzame samenleving. In dit verband kan jeugdwerk een belangrijke rol spelen bij het accentueren van het potentieel van jongeren om een positieve bijdrage te leveren tot de opbouw van een veilige, hechte en vreedzame samenleving.

BENADRUKKEND HETGEEN VOLGT:

13. Vandaag leven wereldwijd meer dan 600 miljoen jongeren in kwetsbare en conflictsituaties³. Zij behoren tot degenen die het zwaarst te lijden hebben onder de vele en vaak met elkaar verband houdende vormen van geweld - van kleinere gewelddaden tot georganiseerde misdaad en door gewelddadig extremisme geïnspireerde terroristische aanslagen die hun gemeenschappen teisteren - en zij dragen daar de enorme en langdurige menselijke, sociale en economische gevolgen van. Het is daarom van het grootste belang dat beleidsmaatregelen en programma's worden ontwikkeld en uitgevoerd die hun mogelijkheden bieden om weerbaarheid te ontwikkelen en hun integratie in de samenleving bevorderen.

² Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties, "UNDP Youth Strategy 2014-2017: Empowered Youth, Sustainable Future" (New York, 2014)

³ Handvest van de Raad van Europa inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten.

14. Veel Europese landen kregen de afgelopen tijd te maken met hoge jeugdwerkloosheidscijfers en problemen in verband met sociale uitsluiting. Als gevolg daarvan zoeken groepen jongeren steeds meer hun toevlucht in negatieve uitingen van populisme, propaganda, haattaal en vreemdelingenhaat, die tot gewelddadig extremisme kunnen leiden en onze multiculturele identiteit als Europeanen kunnen beschadigen. Het is daarom van cruciaal belang jongeren te steunen wanneer zij nieuwe mogelijkheden aangrijpen, zoals nieuwe technologieën en digitalisering, en nieuwe uitdagingen aangaan, zoals nepnieuws en globalisering.
15. Voor ogen moet worden gehouden dat "jongeren, vrede en veiligheid" niet uitsluitend op de mondiale maar tevens op de Europese agenda staan. In het algemeen hebben jongeren een holistisch begrip van vredesondersteuning en spelen zij dus een cruciale rol bij het aanpakken van de verschillende vormen van geweld, discriminatie en onrecht die hen raken: huiselijk geweld, gendergeweld, propaganda, alle vormen van intimidatie, vroegtijdige en gedwongen huwelijken, etnische discriminatie en gebrek aan respect, door middel van verschillende instrumenten, zoals de interculturele dialoog, mobiliteit, jeugdwerk, vrijwilligerswerk en niet-formeel en informeel leren.
16. Jongeren zijn waardevolle vernieuwers en aanjagers van verandering, en hun bijdragen moeten actief worden gesteund, gevraagd en als essentieel beschouwd voor de opbouw van een vreedzame samenleving en de ondersteuning van democratisch bestuur. Bovendien bevordert de participatie van jongeren maatschappelijke betrokkenheid en actief burgerschap. Daarnaast spelen onderwijs in democratisch burgerschap, met inbegrip van digitaal burgerschap, en onderwijs in mensenrechten, met inbegrip van onderwijs voor vrede en kritisch denken, een centrale rol in hun ontwikkeling. In dit verband kan de samenwerking tussen de Europese Unie en de Raad van Europa een waardevolle bijdrage leveren.

BENADRUKKEND DAT:

17. de mobiliteit van jongeren onontbeerlijk is voor het uitwisselen van ideeën, het verspreiden van innovatie, het aanpakken van werkloosheid en sociale vraagstukken, het smeden van hechte intermenselijke banden, het bevorderen van persoonlijke ontwikkeling, het stimuleren van het verwerven van zachte en transversale vaardigheden, evenals het bevorderen van interculturele competenties en het bestrijden van vooroordelen en discriminatie. Zij moet derhalve worden bevorderd om tot een inclusieve, hechte en veilige samenleving voor iedereen te komen;
18. jeugdwerk en informeel en niet-formeel leren een wezenlijke rol spelen bij het aanpakken van marginalisering en radicalisering onder jongeren. Daarnaast helpt jeugdwerk bij het bestrijden van radicalisering en marginalisering onder jongeren en stelt het hen in staat de mensenrechten en de democratische waarden in de praktijk beter te begrijpen;
19. het van groot belang is de internationale samenwerking tussen alle betrokkenen, met inbegrip van jongeren, jeugdwerkers, jeugdleiders en jongerenorganisaties uit de Europese Unie en daarbuiten, verder te ontwikkelen en te bevorderen, aangezien dit bijdraagt tot de opbouw van vertrouwen en de totstandbrenging van toekomstige betrekkingen in Europa en daarbuiten.

WIJZEN OP DE VOLGENDE ACTIEGEBIEDEN:

A. **Sectoroverschrijdende samenwerking op basis van innovatieve communicatiemethoden, het delen van goede praktijken en doeltreffende dialoog**

20. De agenda voor jongeren, vrede en veiligheid beslaat het interne en het externe EU-beleid inzake de bevordering van duurzame ontwikkeling, vrede en veiligheid, en mensenrechten. Optimale synergieën en coherentie in de beleidsrespons op uitdagingen voor het interne en het externe beleid van de Unie kunnen alleen door middel van gezamenlijke inspanningen van verschillende belanghebbenden tot stand worden gebracht.

DE RAAD VERZOEKT IN DIT VERBAND DE LIDSTATEN, DE EUROPESE COMMISSIE EN DE EUROPESE DIENST VOOR EXTERN OPTREDEN IN HET KADER VAN HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN:

21. de sectoroverschrijdende samenwerking op basis van innovatieve communicatiemethoden, het delen van goede praktijken en doeltreffende dialoog tussen de jeugdsector en verschillende beleidsterreinen en betrokken autoriteiten te bevorderen, zodat zij overwegen jongeren, jongerenorganisaties en organisaties die actief zijn voor jongeren, als waardevolle partners te betrekken bij het vergroten van de weerbaarheid van de samenleving en de staat, en bij de opbouw van een hechte samenleving;
22. expertise ter beschikking te stellen, innovatie te bevorderen, partnerschappen met meerdere belanghebbenden tussen de EU-instellingen, de lidstaten, het maatschappelijk middenveld, jongeren en belanghebbenden op het gebied van jeugd en daarbuiten te verdiepen door een sterkere rol voor jongeren bij vredesbewaring;

aan te zetten tot dialoog, samenwerking en uitwisseling van goede praktijken in verband met de agenda voor jongeren, vrede, veiligheid tussen de voornaamste belanghebbenden, door het versterken [...] van het hoofdstuk over mondiale samenwerking van Erasmus+, en andere mechanismen voor de uitwisseling van goede praktijken. Dit zou tevens jongeren mobiliseren en een koppeling tot stand brengen leggen tussen besluitvormingsorganen, jongerenorganisaties en organisaties voor jongeren die zich inzetten om vrede te handhaven en een hechte en harmonieuze samenleving op te bouwen.

B. Streven naar hechte en harmonieuze samenlevingen: voortbouwen op de empirisch onderbouwde benadering

23. Nu Europa tracht haattaal en alle vormen van geweld te bestrijden, moet worden gewerkt aan een vreedzaam discours dat de gemeenschappelijke waarden⁴ van de EU van eerbiediging van de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten uitdraagt.

⁴ Zie artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

DE RAAD VERZOEKT IN DIT VERBAND DE EUROPESE COMMISSIE EN DE EUROPESE DIENST VOOR EXTERN OPTREDEN IN HET KADER VAN HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN:

24. goede praktijken in verband met de rol van jongeren bij vredeshandhaving en geweldspreventie te bevorderen, te evalueren en onder de aandacht te brengen als een bron van kennisproductie en waardevol instrument om "negatieve verhalen" voor jongeren te veranderen; in Europa kwalitatieve resultaten en empirisch onderbouwde voorbeelden van bijdragen van jongeren tot duurzame vrede en solidariteit in kaart brengen en op systematische wijze verzamelen, onder meer, in samenwerking met de lidstaten, in de Jongerenwiki.

C. **Zorgen voor een actieve en zinvolle deelname van jongeren aan de opbouw van vreedzame en inclusieve samenlevingen**

25. Actieve en gelijkwaardige participatie (ondersteund door capaciteitsopbouw) van jongeren, in het bijzonder kansarme jongeren, op alle niveaus van het maatschappelijk en politiek leven vormt een essentiële voorwaarde voor de opbouw van vreedzame, hechte en gelijke samenlevingen. Het is tevens belangrijk een einde te maken aan armoede en sociale uitsluiting die tot marginalisering van jongeren leiden.
26. Er is een groeiend besef dat jongeren aanjagers van verandering zijn bij conflictpreventie, de bevordering van inclusie en sociale rechtvaardigheid, en de vredeshandhaving. Om vrede en stabiliteit te bevorderen is een mondiaal partnerschap tussen alle belanghebbenden nodig; jongeren en organisaties voor jongeren spelen in dit verband een cruciale rol. Jeugdwerk vervult ook een belangrijke rol bij de opbouw van vrede en de bevordering van solidariteit.

DE RAAD VERZOEKT IN DIT VERBAND DE LIDSTATEN, DE EUROPESE COMMISSIE EN DE EUROPESE DIENST VOOR EXTERN OPTREDEN IN HET KADER VAN HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN:

27. meer kansen te bieden voor de zinvolle deelname van jongeren aan de handhaving en bevordering van vrede en veiligheid op alle niveaus, waar mogelijk door middel van participatiemechanismen;
28. de toegang tot gegevens en kennis afkomstig van recente studies en onderzoeksresultaten over de deelname van jongeren aan het democratische leven in Europa te vergemakkelijken voor jongeren, jongerenorganisaties en andere belanghebbenden;
29. de actieve deelname van jongeren, ook kansarme jongeren, aan de samenleving te bevorderen, evenals de grensoverschrijdende mobiliteit en intermenselijke contacten, en zodoende de uitwisseling van ideeën en de verspreiding van innovatie via de huidige en toekomstige programma's te stimuleren.

IN DIT VERBAND VERZOEKT DE RAAD DE EUROPESE DIENST VOOR EXTERN OPTREDEN:

30. verdere te werken aan de betrokkenheid van de EU bij de agenda voor jongeren, vrede en veiligheid, en in belangrijke interregionale initiatieven⁵, in samenwerking met de Verenigde Naties en andere internationale organisaties, onder meer wat betreft de geleidelijke bepaling van een strategisch partnerschap tussen de EU en de VN inzake jongeren bij vredesopbouw.

⁵ Het jongerenluik ("Youth Track") van de 5^e top AU-EU en de initiatieven in verband met de "Young Mediterranean Voice".

D. Behouden en versterken van de interculturele dialoog tussen jongeren in Europa en daarbuiten

31. De interculturele dialoog heeft verscheidene functies en kan worden beschouwd als een bijdrage tot vrede en veiligheid in de EU en haar buurlanden. Deelnemen aan een interculturele dialoog biedt jongeren tal van mogelijkheden om leiderschapsposities te bekleden, verzoeningsprocessen te bevorderen, vooroordelen, misvattingen en discriminatie tussen verschillende groepen terug te dringen, en haattaal en gewelddadig extremisme te bestrijden door middel van een op mensenrechten gebaseerde benadering.

DE RAAD VERZOEKT IN DIT VERBAND DE LIDSTATEN, DE EUROPESE COMMISSIE EN DE EUROPESE DIENST VOOR EXTERN OPTREDEN IN HET KADER VAN HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN:

32. bij te dragen tot internationale samenwerking op het gebied van jeugdzaken, dialoog en wederzijds begrip tussen jongeren, jeugdwerkers, jeugdleiders, jongerenorganisaties en organisaties voor jongeren⁶ uit de EU en daarbuiten, als een belangrijke factor in het Europees burgerschap en het democratiseringsproces.

⁶ Onder jongerenorganisaties wordt verstaan maatschappelijke organisaties waarvan de coördinerende instanties voornamelijk uit jongeren bestaan. Onder organisaties voor jongeren wordt verstaan maatschappelijke organisaties die diensten verrichten voor jongeren maar waarvan de coördinerende instanties niet alleen uit jongeren bestaan.

E. Weerbaarheid en kritisch denkvermogen opbouwen via informeel en niet-formeel leren en de peer-to-peerbenadering

33. Het bewustzijn en het begrip van jongeren betreffende gemeenschappelijke waarden van de EU⁷, zoals eerbiediging van de democratie, gelijkheid, mensenrechten, solidariteit, burgerschap en diversiteit moeten worden ondersteund, evenals als hun media- en informatiegeletterdheid. Zo wordt bijgedragen aan kritisch denkvermogen en aan het besef van en inzicht in hoe informatie door gewelddadige extremistische groeperingen kan worden vertekend en gebruikt om propaganda te verspreiden.
34. Zoals binnen de Raad van Europa is overeengekomen en aangenomen, zijn *onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en onderwijs op het gebied van mensenrechten* nauw met elkaar verbonden en ondersteunen zij elkaar⁸. Deze niet-informele onderwijs- en opleidingsmethode is in de eerste plaats gericht op het bevorderen van democratische rechten en verantwoordelijkheden en actieve participatie in de civiele, politieke, sociale, economische, juridische en culturele geledingen van de samenleving.

DE RAAD VERZOEKT IN DIT VERBAND DE LIDSTATEN, DE EUROPESE COMMISSIE EN DE EUROPESE DIENST VOOR EXTERN OPTREDEN IN HET KADER VAN HUN RESPECTIEVE BEVOEGDHEDEN:

35. te overwegen het concept "onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten"¹⁰ waar mogelijk uit te dragen en te versterken; dit concept kan gestalte krijgen in formele en niet-formele leeromgevingen en de peer-to-peerbenadering, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en de vrijheid van onderwijs;
36. de samenwerking met de Raad van Europa in het kader van de partnerschapsovereenkomst verder te verbeteren.

⁷ Zie artikel 2 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

⁸ Handvest van de Raad van Europa inzake onderwijs op het gebied van democratisch burgerschap en mensenrechten (aangenomen in het kader van Aanbeveling CM/Rec(2010)7 van het Comité van Ministers),

Bij het aannemen van deze conclusies MEMOREERT de Raad met name het volgende:

1. de integrale strategie voor het buitenlands en veiligheidsbeleid van de Europese Unie, met bijzondere nadruk op weerbaarheid;
2. de Europese consensus inzake ontwikkeling / de conclusies van de Raad over duurzame ontwikkeling (2016);
3. de alomvattende aanpak van de EU inzake genderzaken, vrede en veiligheid;
4. de herziene richtsnoeren bij de EU-strategie ter bestrijding van radicalisering en rekrutering van terroristen (doc. 9640/16 en 14276/16);
5. de conclusies van de Raad over de rol van jeugdwerk bij het bevorderen van de ontwikkeling bij jongeren van essentiële levensvaardigheden die hun geslaagde overgang naar volwassenheid, actief burgerschap en beroepsleven versoepelen (doc. 9624/17);
6. de conclusies van de Raad over de rol van de jeugdsector binnen een integrale sectoroverschrijdende aanpak ter voorkoming en bestrijding van gewelddadige radicalisering van jongeren (doc. 640/16);
7. het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2015-2019 (2015);
8. de informele bijeenkomst van de staatshoofden en regeringsleiders van 12 februari 2015, tijdens welke de leden van de Europese Raad opriepen tot een alomvattende aanpak met onder meer initiatieven op het gebied van maatschappelijke integratie, die van groot belang zijn bij de preventie van gewelddadige radicalisering;
9. de verklaring van de EU-ministers van onderwijs, aangenomen tijdens hun informele bijeenkomst van 17 maart 2015 te Parijs, waarin zij richtsnoeren geven over de manier van samenwerken op Europees niveau; Daarbij werd het belang benadrukt van inspanningen ter voorkoming en bestrijding van marginalisering, intolerantie, racisme en radicalisering, ter bevordering van het burgerschap van jongeren en tot behoud van een kader van gelijke kansen voor iedereen;
10. de conclusies van de Raad over de vernieuwde interneveiligheidsstrategie van 17 juni 2015, waarin voor het optreden in de komende jaren prioriteit wordt gegeven aan de specifieke problemen van afstandneming, rehabilitatie en de- of antiradicalisering (9416/15);

11. het EU-werkplan voor jeugdzaken voor 2016-2018, dat gericht is op een sterkere sociale inclusie van alle jongeren, daarbij rekening houdend met onderliggende Europese waarden, en de rol van jeugdwerk in de digitale en niet-digitale wereld;
12. het gezamenlijke EU-jeugdzakenverslag 2015 van de Raad en de Commissie over de uitvoering van het nieuwe kader voor Europese samenwerking in jeugdzaken (2010-2018), waarin wordt benadrukt dat jongeren moeten kunnen opgroeien in inclusieve en pluralistische gemeenschappen die op de Europese democratische waarden zijn gebaseerd; Het gezamenlijke EU-jeugdzakenverslag illustreert ook de noodzaak om de empowerment van jongeren met uiteenlopende achtergronden - en vooral jongeren die uitgesloten dreigen te raken - nog meer centraal te stellen;
13. de samenwerking tussen de Europese Commissie en de Raad van Europa in het kader van de partnerschapsovereenkomst;
14. de Europese veiligheidsagenda van 28 april 2015, waarin de Commissie jongerenparticipatie aanmerkt als een belangrijke factor bij het voorkomen van radicalisering, doordat de Europese waarden worden gepropageerd en sociale integratie wordt gestimuleerd, en waarin tevens melding wordt gemaakt van het netwerk voor voorlichting over radicalisering (RAN), een EU-brede overkoepelende structuur voor het uitwisselen van ervaringen en praktijken waarmee radicalisering vroegtijdig kan worden opgespoord en op lokaal niveau strategieën voor preventie en afstandneming kunnen worden geformuleerd;
15. de resolutie van het Europees Parlement van 25 november 2015 over het voorkomen van de radicalisering en werving van Europese burgers door terroristische organisaties;
16. Resolutie 2250 (2015) van de VN-Veiligheidsraad over jongeren, vrede en veiligheid;
17. 125e zitting van het Comité van Ministers - het actieplan van het Comité van Ministers ter bestrijding van gewelddadig extremisme en radicalisering die tot terrorisme leiden (Brussel, 19 mei 2015; CM(2015)74 final), en het actieplan van de Verenigde Naties ter voorkoming van gewelddadig extremisme; en
18. de leidende beginselen voor de deelname van jongeren aan vredesopbouw, opgesteld door de overkoepelende werkgroep van de VN voor jongeren en vredesopbouw.